

LIETUVOS KLIMATAS

A. BUZAS, C. DORFMAN, Č. GARBALIAUSKAS, A. GRICIŪTĖ,
B. KAVALIAUSKAS, B. STYRA, V. ŠČEMELIOVAS

LIETUVOS KLIMATAS

Visuomeniniais pagrindais redagavo
Č. GARBALIAUSKAS ir V. ŠČEMELIOVAS

LEIDYKLA „MINTIS“

VILNIUS — 1966

TURINYS

Pratarmė	5
I. Įvadas — V. Ščemeliovas	6
II. Trumpa Lietuvos klimato apžvalga — A. Buzas	10
III. Saulės vaidmuo, formuojant Lietuvos TSR klimata — B. Kavaliauskas, B. Styra	14
Šiluminio balanso komponentai	14
Kokius šilumos kiekius gautų Lietuvos žemės paviršius, jei nebūtų atmosferos	17
Saulės spindulių sugėrimas atmosferoje	19
Didžiausi galimi Saulės šilumos kiekiai Lietuvos teritorijoje	20
Tikrieji Saulės šilumos kiekiai, gaunami Lietuvos teritorijoje	21
Albedo Lietuvos teritorijoje	25
Sugertoji radiacija	26
Efektyvusis spinduliavimas	27
Lietuvos TSR teritorijos radiacinis balansas	29
Šiluminis Lietuvos TSR teritorijos balansas	31
IV. Cirkuliaciniai klimato susidarymo procesai — A. Buzas, Č. Garbaliuskas	33
Kas lemia orų įvairumą	33
Bendrosios oro masių cirkuliacijos ypatybės Lietuvoje	37
Barinių centrų judėjimas	40
Oro masių advekcija	41
Tipingi cirkuliaciniai procesai ir orai	52
Klimato įvertinimas cirkuliaciniu požiūriu	57
V. Vietinių sąlygų įtaka orams — A. Buzas	58
VI. Klimato elementai ir reiškiniai — C. Dorfman, A. Buzas	63
Atmosferos slėgis ir vėjas	63
Terminis režimas	68
Oro drėgnumas ir debesuotumas	82
Atmosferos krituliai	92
VII. Orų režimas — A. Gričiūtė, V. Ščemeliovas	100
Lietuvos orai įvairiais metų laikais	100
Lietuvos TSR kurortų klimatas	124

VIII. Klimatologija ir liaudies ūkis — C. Doriman, A. Buzas	135
Agroklimatinis rajonavimas	135
Klimatinių duomenų kiti taikymo atvejai	142
IX. Lietuvos klimato kitimas ir svyravimas — V. Ščemeliovas	146
Kaip sužinome apie praeities klimatus	146
Prieš daugelį milijonų metų	148
Paskutiniojo milijono metų klimatas	148
Klimato svyravimai per meteorologinių stebėjimų laikotarpį	152
Klimato svyravimo priežastys ir jo prognozė	155
Literatūra	158